

MUZEUM
SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ
W KRAKOWIE

MOCAK

MUSEUM
OF CONTEMPORARY ART
IN KRAKÓW

Katarzyna Krakowiak-Bałka

Ekologie współtworzenia
Odstona pierwsza: Gniazdo

7.3–14.6.2026

Katarzyna Krakowiak-Bałka

Ekologie współtworzenia

Odsłona pierwsza: Gniazdo

7.3.2026–14.6.2026

Kuratorka: Mirosława Bałazy

Miejsce: przestrzeń zewnętrzna

Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie MOCaK ma przyjemność zaprezentować projekt inauguracyjny nowy format w programie artystycznym instytucji. Jest to przedsięwzięcie procesualne, rozwijające się organicznie jako rezultat rocznej rezydencji artystki w muzeum. W trakcie rezydencji Katarzyna Krakowiak-Bałka będzie pracować z architekturą budynku muzeum. Wyznaczona przez artystkę linia, symbolicznie przecinająca cały obiekt, rozpoczyna się od strony ulicy Lipowej, następnie prowadzi przez patio oraz Galerię Alfa, by zakończyć się w przestrzeniach zlokalizowanych od strony ulicy Ślusarskiej.

Instalacja *Gniazdo* będzie pierwszą odsłoną rezydencji, w której muzeum zostaje potraktowane jak organizm – zastana architektura, którą można nadpisywać, renegocjować i uzupełniać o nowe warstwy znaczeniowe. Krakowiak proponuje tu radykalne przesunięcie akcentów: z architektury rozumianej jako statyczna scenografia dla ludzkiego życia na architekturę pojmowaną jako aktywny, wrażliwy uczestnik relacji międzygatunkowych, społecznych i materialnych.

Generalistyczna natura wielu gatunków ptaków pozwala im na przystosowanie się do coraz bardziej antropogenicznych ekosystemów. Gatunki te znajdują nowe miejsca do gniazdowania w strukturach stworzonych przez człowieka i wykorzystują wyroby przemysłowe. Odkryto, że modraszki zakładały gniazda w pachółkach drogowych, mewy na antenach satelitarnych, a orły na masztach telefonii komórkowych. Podobnie z materiałami do budowy siedlisk – analiza miejskich gniazd wykazała, że nasiona roślin i mech zostały zastąpione materiałami izolacyjnymi i poliestrem, suche liście – plastikowymi i papierowymi torebkami, gałązki – plastikowymi słomkami, a cierniste gałęzie – kolcami do odstraszenia ptaków.

Inspiracją są gniazda afrykańskich gatunków ptaków tworzących złożone struktury – wielotonowe, wiszące miasta powstające dzięki zbiorowej pracy pokoleń zwierząt. Krakowiak-Bałkę fascynuje to, jak w ekstremalnych warunkach klimatycznych rozwija się precyzyjny system termoregulacyjny i społeczny.

W analizie tych ptasich strategii krystalizuje się autorska perspektywa artystki, definiująca architekturę nie jako rzecz („budynek”), lecz jako działanie: nieustanne splatanie, naprawianie, trwanie i adaptację. W obliczu wyczerpania się modernistycznych narracji o kontroli i indywidualnym autorstwie model ten jawi się jako system zdolny do samoregulacji. Krakowiak przenosi tę logikę na grunt sztuki, tworząc instalację, która – podobnie jak ptasie gniazda – jest „wielopokoleniowym” zapisem gestów. Forma przestrzenna staje się tu dowodem istnienia ecologies of togetherness – ekologii bycia razem, w której kształt schronienia wyłania się nie z wizji projektanta, lecz z dynamiki relacji.

W marcu, w pierwszej odsłonie projektu, widzowie wejdą w przestrzeń „pergoli” MOC AK-u – dotąd miejsca opuszczonego i pustego – nad którą powstanie *Gniazdo*. Będzie to doświadczenie zanurzenia w strukturze jednocześnie obcej i znajomej: utkanej z przemysłowych odpadów, a jednak naśladującej formy natury.

Projekt wchodzi w dialog z tożsamością Zabłocia. Dzielnica ta była historycznie określana przez fabryki kabli i przemysł elektrotechniczny. Krakowiak sięga po odpady: odzyskane w procesie recyklingu przewody, otuliny i linki. W geście artystycznym ta przemysłowa materia zostaje odzyskana i przekształcona.

Oranżeria

Druga odsłona projektu, *Oranżeria*, przeniesie uwagę z monumentalnej struktury zawieszanej przed muzeum ku procesom wzrostu, regeneracji i współistnienia zakorzenionego w życiu roślinnym. Zielone patio Galerii Alfa MOC AK-u zostanie czasowo przekształcone w oranżerię – półotwarte środowisko, które funkcjonuje jako miejsce wytchnienia, uważnej obserwacji i nieantropocentrycznych relacji.

Galerie (przestrzenie przejścia)

Trzecia odsłona projektu – *Galerie (przestrzenie przejścia)* – przeniesie uwagę z materii i wzrostu ku doświadczeniu przepływu, ruchu i uważnej obecności.

Katarzyna Krakowiak-Bałka (ur. 1980) – artystka tworząca rzeźby, performanse, obiekty, kompozycje i instalacje dźwiękowe, które badają języki używane do opisu architektury. Uzyskała doktorat na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie oraz habilitację na Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Jej celem jest generowanie środowisk akustycznych pozwalających widzom-słuchaczom stać się częścią dzieła sztuki i zetknąć się z architekturą na poziomie dźwięku. Eksplorując granice architektury, Krakowiak buduje wielkoskalowe instalacje w oparciu o konstrukcje architektoniczne. Obecnie skupia się na formułowaniu pojęcia architektury w kategoriach językowych – jako czasownika niedokonanego i przestrzeni stawiania się, która pojawia się w różny sposób w zależności od pełnionej funkcji, a także na dźwiękowych manifestacjach relacji ludzko-nieludzkich. Krakowiak została wyróżniona licznymi nagrodami, m.in.: St. John's College Uniwersytetu Oksfordzkiego, Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP i amerykańskiej fundacji Trust for Mutual Education. W 2012 otrzymała nagrodę specjalną za wystawę indywidualną *Iżby ściany drżały, pęczniejąc skrywaną wiedzą o wielkiej mocy* (kurator: Michał Libera) w Pawilonie Polskim na 13. Międzynarodowej Wystawie Architektury w Wenecji. Od 2019 roku prowadzi Pracownię Przestrzeni Działania Dźwięku na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. W 2020 roku stworzyła pracę *It Begins with One Word. Choose Your Own* w Pawilonie Barcelony zaprojektowanym przez Miesa van der Rohe. Jej najnowsza praca, eksponowana obecnie w Jeu de Paume w Paryżu, to instalacja *Where Does Any Miracle Start*, inspirowana dźwiękami owadów często niesłyszalnymi dla ludzkich uszu, a także ich dziwną obecnością i wytrwałością. W latach 2019–2022 prowadziła Pracownię Przestrzeni Dźwiękowej w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, a od 2022 roku wspólnie z prof. Mirosławem Bałką prowadzi Międzywydziałową Pracownię Działań. Mieszka i pracuje w Otwocku oraz w Olivie (Hiszpania). Identyfikuje się również jako ogrodniczka, na co dzień dostrajając się do gleby i roślin oraz ucząc się od nich.

MUZEUM
SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ
W KRAKOWIE
MOCaK
MUSEUM
OF CONTEMPORARY ART
IN KRAKÓW

MECENAS MUZEUM

STRABAG
WORK ON PROGRESS

PATRONI MEDIALNI

wyborcza.pl

WSPÓŁORGANIZATOR PROGRAMU
GOŚCINNOŚCI I DZIAŁAŃ LOKALNYCH

S&O | s|a|o|MIASTO|PROJEKT

chillizet

SPONSORZY INSTALACJI
GNAZDO KATARZYNY
KRAKOWIAK-BALKI

REMONDIS
WORKING FOR THE FUTURE
ELECTRO-SYSTEM
ORGANIZACJA IDENTYFIKACJI S&O S.A.

PARTNER HOTELOWY

TRIBE

PATRON GALERII RE

RE-Bau

Materiały prasowe
dostępne też online:

Kontakt dla mediów
Rafał Stanowski
Rzecznik prasowy
600391898
rafal.stanowski@mocak.pl

MUZEUM SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ W KRAKOWIE MOCaK – INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA